

Warszawa, dnia 22 czerwca 2015 r.

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

PB-rś-5501-6/15 (mr-2210)

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 23.06.15
nr 2552 podpis. BPS

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 23.06.15
nr 3844 podpis. M

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Odpowiadając na oświadczenie Pana Senatora Waldemara Kraski oraz Pana Senatora Roberta Mamątowa w sprawie obszaru wdrażania Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020), złożone podczas 75 posiedzenia Senatu RP w dniu 21 maja 2015 r., przekazane Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi pismem z dnia 29 maja br., znak: BPS/043-75-3242/15, uprzejmie informuję, co następuje.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne zostało wdrożone na podstawie zatwierdzonego przez Komisję Europejską PROW 2014-2020. Projektując poszczególne pakiety Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego zwracano uwagę na potrzebę ich uproszczenia oraz ukierunkowania terytorialnego. W tym kontekście należy zwrócić uwagę na wielokrotnie podnoszony przez KE argument (zarówno przed rozpoczęciem prac nad PROW 2014-2020, jak i w trakcie negocjacji programu), w zakresie konieczności odpowiedniego dopasowania alokacji terytorialnej działań, które powinny przeciwdziałać wyzwaniom/potrzebom środowiskowym (presjom środowiskowym) zidentyfikowanym w procesie ich projektowania. Powyższe podejście znalazło odzwierciedlenie w wytycznych KE w zakresie projektowania Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego (Guidance document „*Technical elements of agri-environment-climate measure in the programming period 2014 – 2020*” - Version November 2014).

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne jest wdrażane na obszarze całej Polski, a podstawowym warunkiem kwalifikowalności do działania jest posiadanie przez beneficjenta gospodarstwa rolnego położonego na terytorium Polski o powierzchni użytków rolnych nie mniejszej niż 1 ha (3 ha w przypadku Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone). Natomiast, szczegółowe warunki przyznawania pomocy w ramach tego działania zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie *szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020* (Dz. U. poz. 415 z późn. zm.).

Realizacja działania polega na podjęciu 5-letniego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach następujących pakietów lub ich wariantów:

- 1) Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone;
- 2) Pakiet 2. Ochrona gleb i wód:
 - a) Wariant 2.1. Międzyplony,
 - b) Wariant 2.2. Pasy ochronne na stokach o nachyleniu powyżej 20%;
- 3) Pakiet 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych;
- 4) Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000:
 - a) Wariant 4.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe,
 - b) Wariant 4.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla,
 - c) Wariant 4.3. Murawy,
 - d) Wariant 4.4. Półnaturalne łąki wilgotne,
 - e) Wariant 4.5. Półnaturalne łąki świeże,
 - f) Wariant 4.6.1. Torfowiska - wymogi obowiązkowe,
 - g) Wariant 4.6.2. Torfowiska - wymogi obowiązkowe i uzupełniające,
 - h) Wariant 4.7. Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO),
 - i) Wariant 4.8. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka, kszyka, krwawodzioba lub czajki,
 - j) Wariant 4.9. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki,
 - k) Wariant 4.10. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego,
 - l) Wariant 4.11. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza;
- 5) Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000:
 - a) Wariant 5.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe,
 - b) Wariant 5.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla,

- c) Wariant 5.3. Murawy,
 - d) Wariant 5.4. Półnaturalne łąki wilgotne,
 - e) Wariant 5.5. Półnaturalne łąki świeże,
 - f) Wariant 5.6.1. Torfowiska - wymogi obowiązkowe,
 - g) Wariant 5.6.2. Torfowiska - wymogi obowiązkowe i uzupełniające;
- 6) Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie:
- a) Wariant 6.1. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie - w przypadku uprawy,
 - b) Wariant 6.2. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie - w przypadku wytwarzania nasion lub materiału siewnego;
- 7) Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie:
- a) Wariant 7.1. Zachowanie lokalnych ras bydła,
 - b) Wariant 7.2. Zachowanie lokalnych ras koni,
 - c) Wariant 7.3. Zachowanie lokalnych ras owiec,
 - d) Wariant 7.4. Zachowanie lokalnych ras świń,
 - e) Wariant 7.5. Zachowanie lokalnych ras kóz.

Beneficjent podejmujący zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne przestrzega wymogów określonych dla poszczególnych pakietów i wariantów i otrzymuje z tego tytułu płatność rolno-środowiskowo-klimatyczną.

Jak już wspomniano powyżej, działanie jest wdrażane na terenie całej Polski, jednak biorąc pod uwagę specyfikę poszczególnych pakietów i ich wariantów oznacza to, że zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne może być podjęte jedynie na gruntach, w odniesieniu do których spełnione są warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej (z wyjątkiem Pakietu 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie, w przypadku którego zobowiązaniem objęte są zwierzęta wybranych gatunków). Przykładowo, Pakiet 4. może być realizowany tylko na obszarach Natura 2000, na których występują określone siedliska przyrodnicze lub siedliska lęgowe wybranych gatunków ptaków.

W tym kontekście należy wskazać na określony w PROW 2014-2020 cel dla Pakietu 2. Ochrona gleb i wód (tj. odpowiednie użytkowanie gleb, ochrona przed erozją wodną, przeciwdziałanie utracie substancji organicznej w glebie i ochrona wód przed zanieczyszczeniami), którego osiągnięcie zostało powiązane z ukierunkowaniem wsparcia w ramach tego pakietu. Z tego też względu płatność w ramach Pakietu 2. będzie przyznawana do gruntów ornych położonych na:

- obszarach szczególnie zagrożonych erozją wodną, których wykaz jest określony w przepisach w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska lub;
- obszarach problemowych o niskiej zawartości próchnicy lub;
- obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego (OSN) wyznaczonymi zgodnie z art. 47 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145, z późn. zm.).

Wspomniane obszary problemowe o niskiej zawartości próchnicy (tj. wybrane gminy w Polsce) zostały wyznaczone przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach na podstawie kryterium zawartości próchnicy w glebie. Zgodnie z tym kryterium, za obszary o niskiej zawartości próchnicy uznano takie gminy, na terenie których grunty o zawartości próchnicy w glebie poniżej 1,3% stanowią co najmniej 30%, lecz nie więcej niż 50% użytków rolnych. Natomiast za obszary o bardzo niskiej zawartości próchnicy uznano takie gminy, na terenie których grunty o zawartości próchnicy w glebie poniżej 1,3% stanowią więcej niż 50% użytków rolnych.

Ponadto, należy zauważyć, że poza dopasowaniem terytorialnym odzwierciedlającym różnicowane i specyficzne potrzeby/presje środowiskowe, ukierunkowanie Pakietu 2. Ochrona gleb i wód wynika także ze zmniejszenia budżetu PROW 2014-2020 w stosunku do budżetu PROW 2007-2013 i jednocześnie jego obciążeń zobowiązaniami kontynuacyjnymi w ramach PROW 2007-2013. Zmniejszone środki finansowe spowodowały konieczność ograniczenia realizacji tego pakietu do obszarów najbardziej zagrożonych określonymi presjami środowiskowymi. Szczególną ochroną w ujęciu regionalnym objęte zostały zatem gleby narażone na duże sploty powierzchniowe i silną degradację erozyjną, gleby silnie zakwaszone i o niskiej zawartości substancji organicznej. Dodatkowo, takie ukierunkowanie wsparcia pozwala ograniczyć ryzyko wystąpienia efektu deadweight, tj. sytuacji, w której dotowany projekt zostałby zrealizowany w pełni lub częściowo również bez udzielonej pomocy. W odniesieniu do Pakietu 2. Ochrona gleb i wód, w szczególności do stosowania przez rolników międzyplonów, oznaczałoby to, że w przypadku racjonalnego rolnika i tak zastosowałby on międzyplony, nawet jeżeli z tego tytułu nie otrzyma wsparcia.

Odnosząc się do przedstawionego w oświadczeniu zastrzeżenia rolnika z powiatu sokołowskiego co do warunków kwalifikowalności do Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, należy podkreślić, że beneficjenci z tego powiatu mogą podejmować zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach każdego z pakietów lub wariantów

tego działania, jeżeli na gruntach położonych w tym powiecie możliwym jest realizowanie danego pakietu lub jego wariantu. W tym kontekście należy wskazać, że w przypadku Pakietu 2. Ochrona gleb i wód zostały określone obszary (tj. gminy lub obręby ewidencyjne) na terenie Polski, na których możliwe jest realizowanie tego pakietu.

Mając na względzie powyższe, realizowanie w powiecie sokołowskim Pakietu 2. Ochrona gleb i wód jest możliwe jedynie na gruntach ornych położonych na terenie gminy Sokołów Podlaski (tj. gminy uznanej za obszar o niskiej zawartości próchnicy) oraz na obszarach OSN położonych na terenie gmin Sabnie i Stredyń (tj. w ramach określonych obrębów ewidencyjnych wskazanych w załączniku nr 1 do rozporządzenia nr 4/2012 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 10 lipca 2012 r. Dz. Urz. Woj. Maz. z dn. 26 lipca 2012 r. poz. 5626). W powiecie sokołowskim nie znajdują się natomiast obszary zagrożone erozją wodną.

Natomiast odnosząc się do kwestii mechanizmu zmniejszania i zwrotu płatności w przypadku niespełniania wymogów określonych dla poszczególnych pakietów i ich wariantów, należy podkreślić, że stosowanie tego mechanizmu wynika z przepisów unijnych i jest obowiązkowe dla wszystkich państw członkowskich. W tym kontekście należy zwrócić uwagę na prewencyjną rolę tego systemu, który motywuje beneficjentów do odpowiedniej realizacji podjętego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego i zapobiega powstawaniu nieprawidłowości w przestrzeganiu wymogów określonych dla poszczególnych pakietów i wariantów.

Zgodnie z prośbą zawartą w piśmie, wersja elektroniczna odpowiedzi została przesłana na adres e-mail: odpowiedzi@senat.gov.pl.

Z poważaniem,

Zap. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PRIDSEKRETAZ STANU

Tadeusz Nalewajk

